

O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR SIYOSIY MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI

Sobir Parmonov

O‘zMU katta o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada davlat va jamiyatning yuksak taraqqiyotini ta’minlashda yoshlarning siyosiy madaniyatini shakllantirish samaradorligini ta’minlash, ularning siyosiy jarayonlardan xabardorligini oshirishning ta’sirchan mexanizmlari shakl va usullari, O‘zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida yoshlar siyosiy madaniyatini rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: *O‘zbekiston, taraqqiyot, yoshlar, siyosiy madaniyat, yo‘nalish, yoshlarga oid davlat siyosati, yoshlar, yosh oila, yosh mutaxassis, yoshlar tadbirkorligi.*

АННОТАЦИЯ

В этом состоянии анализируется эффективность формирования политической культуры молодежи в обеспечении высокого развития государства и общества, формы и методы эффективных механизмов повышения осведомленности о политических процессах, приоритеты развития кадровой нации политической.

Ключевые слова: *Узбекистан, развитие, молодежь, политическая культура, направление, государственная молодежная политика, молодежь, молодая семья, молодой специалист, молодежное предпринимательство.*

ABSTRACT

This article analyzes the effectiveness of the formation of political culture of young people in ensuring the high development of the state and society, the forms and methods of effective mechanisms to increase their awareness of political processes, priorities for developing youth political culture at a new stage of development.

Keywords: *Uzbekistan, development, youth, political culture, direction, state youth policy, youth, young family, young specialist, youth entrepreneurship.*

KIRISH

Jamiyat hayotining demokratlashuvi hamda mamlakatni modernizatsiyalash jarayonlari aholining eng katta ijtimoiy qatlamini tashkil etadigan yoshlarning ijtimoiylashuviga hamda ularning tarbiyasiga katta ta’sir ko‘rsatadi. Yoshlar – jamiyatning tub negizi, aholining ilg‘or qatlami, kelajakning ishonchli egalaridir. Shu nuqtai-nazardan qaraganda, har bir davr yoshlarining bilim darajasi, dunyoqarashi,

o‘y-fikri, ma‘naviy qiyofasiga qarab o‘sha jamiyatning ertangi kunini aniq tasavvur qilish mumkin.

Mamlakatimizda Qonunchilik palatasi tomonidan 2016 yil 12 avgustda qabul qilingan, Senat tomonidan 2016 yil 24 avgustda ma‘qullangan O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni yoshlar hayotida muhim ahamiyatga ega bo‘ldi.

Mazkur qonundan kelib chiqqan holda, yoshlar siyosatining ustuvor yo‘nalishlari va asosiy mezonlari belgilandi:

yoshlarga oid davlat siyosati — davlat tomonidan amalga oshiriladigan hamda yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish va ularning intellektual, ijodiy va boshqa yo‘nalishdagi salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini nazarda tutadigan ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar tizimini tashkil etadi.

yoshlar (yosh fuqarolar) — o‘n to‘rt yoshga to‘lgan va o‘ttiz yoshdan oshmagan shaxslar;

yosh oila — er-xotinning ikkisi ham o‘ttiz yoshdan oshmagan oila yoxud farzand (bola) tarbiyalab voyaga yetkazayotgan o‘ttiz yoshdan oshmagan yolg‘iz otadan yoki yolg‘iz onadan iborat bo‘lgan oila, shu jumladan nikohdan ajralgan, beva erkak (beva ayol);

yosh mutaxassis — oliy yoki o‘rta maxsus, kasb-hunar ta‘limi muassasasini bitirgan, ta‘lim muassasasini bitirganidan so‘ng olgan ixtisosligi bo‘yicha uch yil ichida ishga kirgan va ma‘lumoti to‘g‘risidagi hujjatda ko‘rsatilgan ixtisosligi bo‘yicha ishlayotganiga uch yildan ko‘p bo‘lmagan o‘ttiz yoshdan oshmagan xodim;

yoshlar tadbirkorligi — yuridik shaxs tashkil etmagan holda yosh fuqarolar tomonidan, shuningdek ta‘sischilari yosh fuqarolar bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan amalga oshiriladigan tadbirkorlik faoliyati[1,5].

MATERIAL VA METODLAR

Mamlakatimizda yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda ochiqlik va shaffoflik, yoshlarga oid davlat siyosatini ro‘yobga chiqarishda yoshlarning ishtirok etishi, yoshlar tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash va rag‘batlantirish, ma‘naviy, axloqiy va madaniy qadriyatlarning ustuvorligi, yoshlarning kamsitilishiga yo‘l qo‘yilmasligi kabi asosiy prinsiplar orqali amalga oshiradi.

O‘zbekiston Respublikasida Yoshlarga oid davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari kelib chiqqan holda yoshlarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta‘minlash, yoshlarning hayoti va sog‘lig‘ini saqlash, yoshlarning ma‘naviy, intellektual, jismoniy va axloqiy jihatdan kamol topishiga ko‘maklashish, yoshlar uchun ochiq va sifatli ta‘limni ta‘minlash, yoshlarni ishga joylashtirish va

ularning bandligi uchun shart-sharoitlar yaratish, yoshlarni vatanparvarlik, fuqarolik tuygʻusi, bagʻrikenglik, qonunlarga, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida, zararli taʼsirlar va oqimlarga qarshi tura oladigan, hayotga boʻlgan qatʼiy ishonch va qarashlarga ega qilib tarbiyalash, yoshlarni axloqiy negizlarni buzishga olib keladigan xatti-harakatlardan, terrorizm va diniy ekstremizm, separatizm, fundamentalizm, zoʻravonlik va shafqatsizlik gʻoyalaridan himoya qilish, iqtidorli va isteʼdodli yoshlarni qoʻllab-quvvatlash hamda ragʻbatlantirish, yoshlarda sogʻlom turmush tarziga intilishni shakllantirish, shuningdek yoshlarning boʻsh vaqtlarini mazmunli tashkil etish va yoshlar sportini ommaviy rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish, yosh oilalarni maʼnaviy va moddiy jihatdan qoʻllab-quvvatlash, ular uchun munosib uy-joy va ijtimoiy-maishiy sharoitlarni yaratish boʻyicha kompleks chora-tadbirlar tizimini amalga oshirish va yoshlarning huquqlari va erkinliklarini roʻyobga chiqarish sohasida faoliyatni amalga oshiruvchi xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirish masalalariga eʼtibor qaratadi.

Davlat va jamiyat boshqaruv tizimini har tomonlama isloh qilish hamda yoshlarning faol ishtirokini taʼminlash orqali kuchli fuqarolik jamiyatini shakllantirish Oʻzbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatining eng ustuvor vazifalaridan biri sanaladi. Oʻzbekiston Respublikasida davlat va jamiyat boshqaruv tizimini isloh qilish va yangi bosqichga koʻtarish maqsadida 2017-2021 yillarda Oʻzbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yoʻnalishi boʻyicha Harakatlar strategiyasining qabul qilingani jamiyatda yoshlar bilan ishlash boʻyicha yangi tendensiyalar rivojiga ham taʼsir koʻrsatmoqda. Harakatlar strategiyasida davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirishning ustuvor yoʻnalishlari, qonun ustuvorligini taʼminlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilishning ustuvor yoʻnalishlari, iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirishning ustuvor yoʻnalishlari, ijtimoiy sohani rivojlantirishning ustuvor yoʻnalishlari va xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bagʻrikenglikni taʼminlash hamda chuqur oʻylangan, oʻzaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yoʻnalishlarni oʻz aksini topgan. Harakatlar strategiyasining 4.5 bandi Yoshlarga oid davlat siyosatini takomillashtirish masalalariga oid sanaladi[2,18].

NATIJA VA TAHLIL

Oʻzbekiston yoshlar ittifoqi tashkil topgan kun – 30 iyun sanasi mamlakatimizda “Yoshlar kuni” sifatida nishonlanadigan boʻldi. Oʻzbekiston yoshlar ittifoqiga 2017-2021 yillarda Oʻzbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yoʻnalishi boʻyicha Harakatlar strategiyasi doirasidagi islohotlarda yoshlar faolligini oshirish bilan bogʻliq bir qator quyidagi yangi va muhim vazifalar belgilandi:

Yoshlarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash, ongi va qalbida mustaqillik g'oyalari sodiqlik, milliy o'zlikni anglash, Vatanga muhabbat va uning taqdiriga daxldorlik, fidoyilik hissini qaror toptirish va rivojlantirish, turli mafkuraviy tahdidlardan asrash.

Demokratik davlat qurish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish borasidagi islohotlarda yoshlar faolligini oshirish, yuksak ma'naviyatli, mustaqil fikrlaydigan, qat'iy hayotiy pozitsiya, keng dunyoqarash va chuqur bilimlarga ega tashabbuskor, shijoatli, el-yurt manfaati yo'lida bor kuch-g'ayrati, bilim va salohiyatini safarbar qiladigan, mamlakat istiqboli uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga qodir yoshlar safini kengaytirish. Yoshlarning zamonaviy kasb-hunarlarini puxta egallashi uchun munosib sharoitlar yaratish, bandligini ta'minlash, ishbilarmonlik qobiliyatini rivojlantirish, ularni kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka keng jalb etish, tashabbuslarini rag'batlantirish, intellektual va ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarishiga ko'maklashish.

Yoshlarning ilmiy va badiiy kitoblar, jumladan, elektron asarlarni o'qishga bo'lgan qiziqishini yanada oshirish, huquqiy, ekologik, tibbiy va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini yuksaltirish orqali ularda turli mafkuraviy tahdidlarga, xususan, diniy ekstremizm, terrorism, "ommaviy madaniyat" va boshqa yot g'oyalarga qarshi mustahkam immunitetni shakllantirish. Yoshlar o'rtasida sog'lom turmush tarzi va oila muqaddasligi g'oyalarini keng targ'ib qilish, erta turmush qurish va yosh oilalar ajralishining oldini olishga qaratilgan samarali tadbirlarni amalga oshirish.

Yoshlar o'rtasida huquqbuzarlik va jinoyatchilikning barvaqt oldini olish va profilaktika qilish ishlarida faol ishtirok etish. Mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarda faol ishtirok etadigan, xalq manfaatlariga sadoqat bilan xizmat qiladigan bilimli, tashabbuskor, ishbilarmon, halol va fidoyi yosh rahbar kadrlarni tarbiyalash, zaxirasini yaratish va ularni davlat va xo'jalik boshqaruvi organlarining mas'ul lavozimlariga tavsiya etish[3,8].

XULOSA

Jamiyat taraqqiyotida, yurt, millat taqdirida o'sib kelayotgan yosh avlodning jismoniy va ma'naviy barkamolligi, intellektual salohiyati muhim o'rin tutadi. "Dunyo shiddat bilan o'zgarib, barqarorlik va xalqlarning mustahkam rivojlanishiga raxna soladigan turli yangi tahdid va xavflar paydo bo'layotgan bugungi kunda ma'naviyat va ma'rifatga, axloqiy tarbiya, yoshlarning bilim olish, kamolga yetishiga intilishiga e'tibor qaratish har qachongidan ham muhimdir[4,3]"

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, davlat va jamiyat boshqaruvida yoshlar muammolariga e‘tibor qaratish va hal etish orqali jamiyat rivojida yangi bosqichga ko‘tarilish mumkin.

REFERENCE

1. “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. www.lex.uz
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risidagi” Farmoni. 6 (766)-son. www.lex.uz
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yilning 5 iyulidagi “Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va o‘zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo‘llab-quvvatlash to‘g‘risida” farmoni
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Islom hamkorlik tashkiloti Tashqi ishlar vazirlari kengashi 43-sessiyasining ochilish marosimidagi ma‘ruzasidan.